

ชื่อวิจัย

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบนฐานวิถีวัฒนธรรมอีสานภายใต้กระแส
การเปลี่ยนแปลงสู่สังคมผู้สูงอายุ

ผู้ดำเนินการวิจัย คณางค์ ช่อชู และคณะ

หน่วยงาน สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปี พ.ศ.

2560

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาผู้สูงอายุ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุบนฐานวิถีวัฒนธรรมอีสาน และสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่ในอีสานตอนบนและตอนล่าง โดยมีพื้นที่วิจัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ มหาสารคาม บุรีรัมย์ อุบลราชธานี ได้สังเคราะห์โครงการวิจัยย่อยจำนวน 18 โครงการ โดยวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทและสถานการณ์ผู้สูงอายุ พบว่า จำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุมีความสามารถหลายด้าน และมีปัญหาด้านสุขภาพและปัญหาหนี้สิน อย่างไรก็ตามกระแสดังกล่าวทำให้หน่วยงานทั้งในระดับนโยบายและในระดับท้องถิ่นเริ่มให้ความสำคัญมากขึ้น ดังจะเห็นมีการตั้งชมรมผู้สูงอายุ และโรงเรียนผู้สูงอายุ แต่ยังคงขาดกระบวนการ รูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตในทุกมิติได้ ส่วนการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยวิถีวัฒนธรรมอีสานนี้สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้ทั้งทางกาย ทางจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ ด้านร่างกาย ได้แก่ การออกกำลังกายด้วยผ้าขาวม้า ด้านจิตใจ ร้องสรภัญญะและการแสดงพื้นถิ่น การประดิษฐ์สิ่งขององค์ประกอบของประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสาน ด้านสังคม เป็นการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม เช่น กลุ่มการแสดงพื้นบ้าน รวมกลุ่มงานใบตอง และด้านเศรษฐกิจ พบว่า ผู้สูงอายุมีภูมิปัญญาที่เป็นองค์ความรู้ที่อยู่ในตัวที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นอาชีพได้ ดังเช่น กลุ่มทำนาเกลือ เป็นต้น และใช้ระบบออนไลน์เพื่อเพิ่มช่องทางการค้าขายสินค้าสำหรับผู้สูงอายุ รูปแบบของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงมีการเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย และก่อให้เกิดประโยชน์ทางกายภาพ สุขภาพใจ ชีวเคมี องค์กร กิจกรรมด้วยกระบวนการของโรงเรียนผู้สูงอายุ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้นำที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ประสบความสำเร็จได้

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิต วัฒนธรรม อีสาน